

Vaszil Bikau

Rózsacsokor

Ez az ország pedig szegény volt (sok szegény ország volt akkoriban), gazdagsága elmaradott és népessége iskolázatlan. Szénnel, kőolajjal vagy gyémánttal egyáltalán nem rendelkezett. Hasonlóképpen kevés volt a tudós és az író is, esztrádénekesekből viszont aligha volt hiány. A sportélet szintén kezdetleges volt, az emberek csak társasjátékozni és durákozni tudtak. Az ország fejletlen volt, ugyanakkor hangzatos és divatos nevet kapott – Népi Demokratikus Sasköztársaságnak hívták. Az országot természetesen a legbölcsebb sas vezette, akit a nép gyöngéden csak Csörgőkígyónak nevezett.

De a nép mégiscsak rendelkezett egy különleges adottsággal, amit költőien „saszemnek” lehetne nevezni. A sasfiókák már kiskoruktól kezdve jól lőttek célba. Egy falusi sasfióka a katonai szolgálat idején egyszer sem vétette el a célt, és bajnok lett a lövészet minden ágában. Súlyomnak hívták. Tehetsége rögtön felkeltette a diktátor, Csörgőkígyó érdeklődését.

Arról van szó, hogy a világon imitt-amott elkezdtek bérgyilkosokról beszélni. Elképzelhető, hogy az életben megnőtt a kereslet erre a szakmára. Ha valahol meg kellett szabadulni egy túlságosan szerencsés bankártól vagy egy népszerű politikustól, mindenekelőtt egy megfelelő bérgyilkost kerestek. A rendkívüli szakember által végrehajtott rendkívüli művelet rendkívüli kiadásokat igényelt. A Sasköztársaságban is felmerült egy konkrét probléma. Csörgőkígyó elhatározta, hogy elteszi láb alól az egyik fiatal politikust, aki egy bizonyos idő elmúltával a helyére pályázhat. A diktátornak más választása nemigen volt, ugyanis ezt a pozíciót fiának, Sziszegő Kígyófinak jelölte ki, aki még katonai tanulmányait végezte a tengerentúli West-Pointban. A diktátor testőrségének kilencedik szakosztálya által lebonyolított szervezőmunka eredményeképpen a fiatal politikust Súlyomnak, a fiatal bérgyilkosnak osztották ki feladatul, aki első lövésre le is terítette. A temetés, amelynek költségeit az állam fizette, nagyon ünnepélyesen zajlott le; Csörgőkígyó egy vörös rózsákból kötött gyönyörű koszorút küldött egy fekete, állami színű szalagra írt meleg, részvétnyilvánító szöveggel.

A bérgyilkos-akciókat a világszabványnak megfelelően kellett végrehajtani: hogy nyomok ne maradjanak, a bérgyilkostól is meg kell szabadulni. Legalábbis ezt tanácsolták Csörgőkígyó képzett tanácsadói. De Csörgőkígyó az összes körülötte összegyűlt tanácsadójának okosabb volt, és sosem hallgatott rájuk. Ő maga paraszti sorból származott, és tudta, hogy „idő előtt nem vágják le a malacot”. Akkor vágják csak le, amikor annyira meghízik, hogy tovább már nem tud. A bérgyilkos Súlyomban pedig még rengeteg lehetőség rejtett. Ezért golyó helyett a melegszívű diktátor kitüntette őt a Nemeslelkűség Érdemrendjével, és új megbízatásra küldte. Csöndben és észrevétlenül el kellett távolítani két bankárt és három dühödt ellenzékít, akik kételkedtek a diktátor belpolitikájának helyességében. A tapasztalt Súlyom az ellenzékiet könnyedén elintézte, viszont a bankárookra több időt kellett szánnia, mivel őket megbízható őrség védte.

A bankár-hadműveletet egy időre elhalasztották; elkezdtek segítőket felkészíteni Sólomnak, akiket az első számú bérnyilkos azután személyesen oktatott. A fedett Vasútépítő Törekvés Stadion naphosszat a lövésektől zengett – lőttek álló és mozgó célpontokra, ablakokra, emeletekre, autókra. A biztos siker érdekében külföldön kellett beszerezni fegyvereket, mivel, ahogy Sólom morgott magában, 1800–1900-as évekbeli berdánkákkal nem sokra megy az ember. A fegyvervásárlásra elkülönítettek egy tekintélyes összeget a sivár állami költségvetésből. Csörgőkígyó természetesen sokallta a kiadásokat, és csak akkor enyhült meg, amikor mindkét bankár a városi temetőben végezte. Örömeiben részvétét fejezte ki a bankárok családtagjainak és a bank ügyfeleinek, a bérnyilkosokat pedig a még magasabb, Becsület és Tisztesség Érdemrenddel tüntette ki. Azok elégedettek voltak, csak egy rossz volt a dologban: az érdemrendeket nem viselhették a mellükön, mert titokban kellett tartani, hogy kitüntették őket.

A Népi Demokratikus Sasköztársaságban, egyébként, mint ahogyan mindenhol, kutakodott a külföldi hírszerzés. A rendkívüli titoktartás ellenére sok mindent megtudtak a bérnyilkos-akcióról, amely akkoriban kapta a Rózsacsokor fedőnevet. Úgy alakult a helyzet, hogy a szomszédos országokban is hasonló problémák jelentkeztek, úgy az arcátlan ellenzékiekkel, mint a pénzsóvár bankárokkal. Bérnyilkosaik viszont nekik nem voltak. A bizonyos tekintetben elmaradott országok nem rendelkeztek okos diktátorokkal, hanem egyre inkább nekiveselkedtek a hírhedt emberi jogok védelmének, és nem törődtek a pontos lövésekkel. Természetesen ez semmi jóra nem vezethetett. Az egyik ilyen ország vezetője végül kénytelen volt egy baráti kéréssel Csörgőkígyóhoz fordulni: adjon neki kölcsön egy csapat bérnyilkost egy különleges megbízás teljesítésére. A fizetést természetesen dollárban ígérte. Csörgőkígyó gondolkozott egy kicsit, és végül beleegyezett, hiszen dollárra mindig szüksége volt. Hamarosan három bérnyilkost elindítottak a kiküldetésre. De Sólom otthon maradt. Titoktartási megfontolásból megváltoztatták a nevét, a külsejét, lakcímét titkosították, és azzal az állami feladattal bízták meg, hogy képezzen ki ötven bérnyilkost szűk határidőn belül.

A munka beindult, mindent mély titokban tartottak. A stadion, ahol a bérnyilkosok gyakoroltak, az „Öregek és fiatalok szakszervezeti komplexuma” nevet kapta, az üdülőt pedig „Sasfók Üdülőfalú”-nak nevezték. A bérnyilkosoknak újonnan épített luxuslakásokat osztottak ki a főváros előkelő külvárosában. Aki- nek nem jutott új, azoknak a régi lakásokat divatos európai módon felújították, finn fürdőszobával és svéd bútorokkal. Sürgősen mesterlövész-puskákat vásároltak fel külföldön a legkorszerűbb optikai irányzékokkal felszerelve. A bérnyilkosokat maga a diktátor, Csörgőkígyó vizsgáztatta, a sikerek kétségkívül lenyűgözték. Négyest csak tízen, míg a többiek ötöst, azaz „kiváló” minősítést szereztek. A kiválóakat azonnal kiküldetésre küldték különböző külföldi országokba, a jókat pedig itthon hagyták az itthoni problémák megoldására, amik addigra már jelentősen megértek, és megfelelő intézkedéseket követeltek Csörgőkígyótól. A kormány néhány tagja nem volt elragadtatva a Rózsacsokor akciótól, azt állították, hogy az törvénytelen, nem hatékony, sőt veszteséges. Néhányan a projekt erkölcsstelenségéről beszéltek. Hamarosan mindegyiküknek lehetősége nyílt saját fejével meggyőződni annak hatékonyságáról. A tör-

vényességet illetően keresetet nyújtottak be az Alkotmánybíróságra, amely már másnapra közzétett egy jogi indoklást, miszerint a projekt teljes mértékben megfelel a törvényeknek. Az erkölcsösség kérdésére a főpap válaszolt három nappal később, miszerint minden a Szentírás szerint történik. A Sasköztársaságban ezután többet nem lehetett hallani ellenvetést a „Rócsacsokor” akcióval kapcsolatban.

Mindeközben a negyven kiválóság nem tért haza a kiküldetésből: miután teljesítették a megbízásukat a távoli országban, útnak indultak egy még távolabbiba. A diktátor külföldi számláira ömlött a valuta, amelyen megosztotta a néppel. A diktátor általában nem volt fukar, de pragmatikus ember lévén minden fillért számontartott. Egy tetemes összegből még korszerűbb külföldi fegyvereket vásárolt fel nagy tételben, gyorstüzelő puskákat, különleges lövedékeket, és fellendítette a magasan képzett bérgyilkosok rendszerszerű felkészítését. A külföldi nagykövetségek és kereskedelmi képviselők rendeléseket vettek fel egyéni és csoportos terrorcselekményekre. Sok rendelés érkezett, és a cég nagyon jó hírnévre tett szert. Senki sem tudta felvenni a versenyt Csörgőkígyó sólymaival. És egyetlenegyszer sem lehetett kideríteni, kinek a keze van ebben vagy abban a gyilkosságban. Ezt az eredményt intézkedések egész sorával érték el, amelyek biztosításán nemcsak a bérgyilkosok dolgoztak, hanem diplomataik, politikusok, politológusok, de még a filozófusok, a kocsmárosok és a szállodák szobalányai is. Mindenkit magába szippantott a dicső terroripar. A gyilkosságok általában öngyilkosságra vagy családon, klánon belüli tragikus kimenetű leszámolásra hasonlítottak. Csörgőkígyó adminisztrációja mindig időben elküldte részvétnyilvántását a hozzátartozóknak. Egyszer azonban tragikomikus esemény történt: hivatalnoki figyelmetlenség miatt a részvétnyilvántató fax a gyilkosság pillanata előtt lett elküldve, és nagyon jó kedvre derítette a még életben lévő elhunytat és annak barátait. De másnap a barátok már keservesen sírtak, amikor átlőtt fővel találtak rá cimborájukra. Csörgőkígyó az eset kapcsán alighanem az új Nostradamus hírnevére tett szert, népszerűsége megnőtt világszerte. A hibáért felelős hivatalnok pedig nemsokára a saját ágyában meghalt, a hivatalos verzió szerint a szeretője lőtte le. És senki sem kesergett miatta, még a saját felesége sem.

A bérgyilkosságok ügye az állam támogatásával új lendületet kapott. A Sasköztársaságban már nemcsak saját kádereiket képezték, hanem külföldiek is érkeztek tanulmányokat folytatni, elsősorban a harmadik világból. A főváros utcáin sétálva, különösen hétvégenként, különféle bőrszínű és bizarr tekintetű fiatalemberekkel lehetett találkozni. A kíváncsi kérdezősködőknek tört angol-sággal magyarázták, hogy azért jöttek ide, hogy orvostudományt, műszaki tudományokat, építészetet tanuljanak, ami igaz volt, de a fő igazság abban állt, hogy éppen a lövészet bonyolult tudománya foglalta le minden figyelmüket. Hazájuk kormányai jól fizettek Csörgőkígyónak, aki azon a pénzen új palotát építtetett magának, föld alatti és még víz alatti lövöldéket is berendezett. Tíz év elteltével már nem külföldön vásárolták a korszerű fegyvereket a bérgyilkosoknak; beindították saját termelésüket, amelyhez külföldön tanították a szakembereket, és fejlesztették a fegyvertudományt. A hazai műszaki egyetemen csak az utolsó év alatt a lövedék-, závarzat- és lőporgáztudományi tanszékeken körülbelül száz doktori disszertációt írtak és védtek meg, és ugyanannyi

professzori címet szereztek. Az egész ország a fegyverek és a lövészet problémáival élte mindennapjait. A bérgyilkosokat széles körben alkalmazták a mindennapi életben is: sértődött feleségek nem nagy fizetségért rendelést adtak le bántalmazó férjeikre, azok meg a maguk részéről betelefonáltak a bérgyilkoshivatalba, hogy csalfa feleségükre bérgyilkost rendeljenek. A bérgyilkosokról és hőstetteikről naponta írtak az újságok, róluk énekeltek az esztrádénekesek. Minden helyi kamasz arról álmodozott, hogy bérgyilkos lesz és elutazik valamilyen nyugati országba. A bérgyilkosok fáradhatatlanul dolgoztak országszerte, szüntelenül lövöldöztek. Tavasszal a liberálisokat, nyáron a demokratákat, az ősz közeledtével pedig kezdték kilőni a vahabitákat.

A soha nem látott fellendülés után az ország fegyveripara új befektetésekre szorult. Az a nem kevés összeg, amit a bérgyilkosok külföldön kerestek, egyáltalán nem volt elég. A bölcs Csörgőkígyó nemzetközi fórumokhoz fordult segítségért, ahol természetesen nem fegyvergyártásról volt szó, hanem az országot sújtó rossz gabonatermésről. A diplomaták elmagyarázták, hogy ha nem kapnak segítséget, a nép éhen hal, és ennek felelőssége az érzékeny nemzetközi közösséget terheli. Segítettek. Az első és egyben legnagyobb valutarészletet a diktátor haladéktalanul a legújabb lézerfegyver gyártására fordította. Csoda-fegyver! Bármelyik bérgyilkos tüzelni tud vele akár tömegbe is a téren vagy az utcán: a színes irányzékra éjszakai funkcióval ellátott célgömb volt felszerelve, amit úgy programoztak be, hogy a célt automatikusan válassza ki, tekintetbe véve az áldozat elvhűségét és politikai beállítottságát. A laboratóriumnak, ahol feltalálták ezt a csodát, a diktátor a teljes személyzetét kitüntette, mindenki, az igazgatótól kezdve a takarítónőig és a sofőr a „Nemzet Hőse” lett, vagy ahogy tudományosan nevezték – „kígyókő”.

Nagyjából ugyanebben az időben találtak fel egy még lenyűgözőbb fegyvert, a virtuális lövedéket; amint belekerül az illető testébe, az áldozat eltűnik, szó szerint feloldódik a levegőben, nem hagyva maga után nyomot, még füstöt sem. Éppen ettől a pillanattól fogva kezdtek nyomtalanul eltűnni emberek a világon. Se ügyész, se nyomozó nem talált semmilyen bizonyítékot. Tanúk sem voltak. Senki sem hallott semmit, nem látott semmit. Ez volt a terroristák álmainak csúcspontja. A gazdag nyugati és a keleti országok vadászatot indítottak a Sasok országának bölcs felfedezőire. Ilyen esetekben a legjobb a hagyományos megoldás: ha nem lehet megsemmisíteni, hát meg lehet venni. Akármennyire is kitüntette fegyvermestereit Csörgőkígyó, azok gyorsan rájöttek, hogy az ember nem csak kitüntetésekben él; nyugaton még több és jobb minden megadatik nekik. Először nem tért vissza a kiküldetésből az egyik legjobb bérgyilkos. Aztán keletre szökött egy tudós, ismert akadémikus és titkos hírszerző, aki a saját szürkeállományán kívül magával vitt rendkívül fontos ismereteket például arról, hogy egy ember megöléséhez egyáltalán nem kell feltétlenül rá célozni. Elegendő néhány száz mérföldről tőle bevinni egy meghatározott kódot a számítógépbe, és az illető egy szempillantás alatt eltűnik, feloldódik a virtuális térben. Így történt egyszer, tavasz elején, hogy eltűnt a diktátor, a nagy bölcs Csörgőkígyó is. Ült az asztalánál, éppen írta alá a soron következő halom rendeletet, és egyszer csak eltűnt. Az asztalon csak az aranytolla maradt. Azután titokzatos módon eltűnt utódja, Sziszegő Kígyófi is. Lehetséges, hogy ő is egy megrendelés áldozata lett, de lehet, hogy csak elmenekült a bermudai offshore

szigetekre, hogy közelebb legyen a bankszámláihoz. A Rózsacsokor nevű dicső projekt innentől kezdve menthetetlenül elhervadt.

A Népi Demokratikus Sasköztársaság soha nem látott hanyatlást élt át. Éhínség kezdődött, nemzetiségi és vallások közötti leszámolások. A bérgyilkosságok áldozatainak hozzátartozói bírósági tárgyalást követeltek a korábbi és a közelmúltbeli terrorcselekmények elkövetőivel szemben. Az agyafúrt újságírók és lesifotósok feltúrtak titkos archívumokat olyan országszerte ismert emberek neveivel, akik igen kellemetlen dolgokba keveredtek bele. A nyilvánosság bírósági tárgyalást és büntetést követelt. Akkoriban vált világossá, mennyire nem volt igazságos a sors ezekkel az emberekkel: amikor a nemzet büszkélkedett velük, nem volt szabad felfedni kilétüket, de amint eljött a felelősségre vonás ideje, nevüket minden újságban kinyomtatták. A számtalan magas rangú kitüntetés is hiábavalónak bizonyult. Sértő, igazságtalan dolog volt ez, az emberek felháborodtak.

De hát vajon hol van igazságosság ezen a világon?

Kiss Krisztina fordítása

Az emigrációban élő Vaszil Bikaut fényképe alól üdvözlí (balról jobbra):
Rigor Baradulin költő, Uladzimir Nyakljajeu, Carlos Sherman uruguayi származású
belarusz műfordító, Uladzimir Arlou (Szjargej Sapran felvétele)